

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Стефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

12 decembrie 2016 nr. 3633
La nr. _____ din _____

Către: **Curtea Constituțională a
Republicii Moldova**
Sediul: **municipiul Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu, 28**

Curtea de Apel Cahul expediază pentru examinarea excepției de neconstituționalitate, în vederea controlului constituționalității normei de drept incluse la art.231, 232 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20.07.2000, abordată de apelantul (reclamantul) SRL "Bantcarad" și admisă de instanța de apel prin încheierea Curții de Apel Cahul din 29.11.2016, în cadrul examinării cauzei de contencios administrativ la acțiunea reclamantului SRL "Bantcarad" împotriva pârților Serviciul Vamal și Biroul Vamal Cahul, privind anularea deciziei de regularizare.

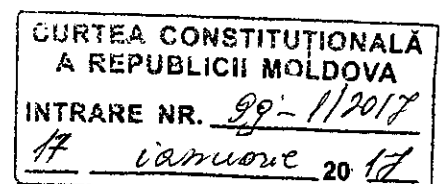
Anexă/Sesizarea (cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate) - pe 7 file.

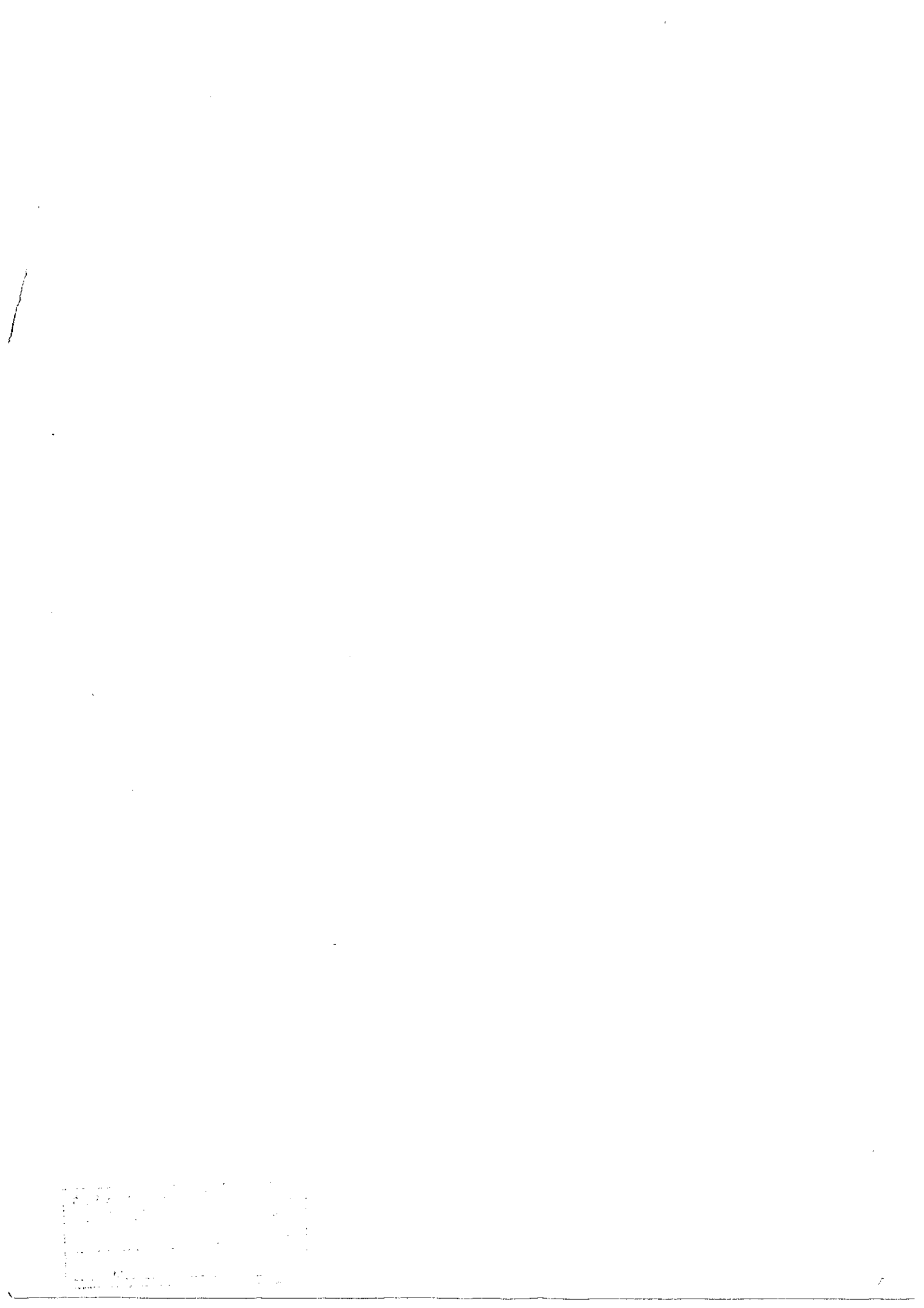
1) Dosarul civil nr. 05-3a-483-05052016, volumul I - pe 272 file; volumul II - pe 60 file.
2) Încheierea din 29.11.2016 pe 5 file

Judecător

Movilă Vitalie

ex: Șider Tatiana
tel. 0(299) 3-26-65

ÎN CHEIERE

29 noiembrie 2016

or.Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul

în componența:

președintele ședinței de judecată Vitalie Movilă,
judecătorii Evghenii Dvurecenschii, Nina Veleva
grefierul Maxim Banov,

cu participarea: reprezentantului apelantului SRL „Bantcarad”, avocat Bot Alexandru;
reprezentantului intimatului Biroul Vamal Cahul, Vidrașco Antonina,
examinând în ședință publică, în ordine de apel, cauza de contencios administrativ la
acțiunea reclamantului SRL „Bantcarad” împotriva pârâților Serviciul Vamal al
R.Moldova și Biroul Vamal Cahul, privind anularea deciziei de regularizare, -

CONSTATĂ:

1. La 20.03.2013 reclamantul Societatea comercială „Bantcarad” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Serviciul Vamal, prin care pretinde: constatarea refuzului Serviciului Vamal de a anula decizia de regularizare nr.06 din 23.01.2013, întocmită de Biroul Vamal Cahul; anularea deciziei de regularizare nr.06 din 23.01.2013, întocmită de Biroul Vamal Cahul; și compensarea cheltuielilor judiciare.

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat în cerere, că la 09.02.2013 reclamantului i-a fost prezentată decizia de regularizare nr.06 din 23.01.2013, întocmită de Biroul Vamal Cahul. Prin această decizie s-a reținut, că în urma efectuării controlului ulterior, dispus prin nota de prezentare nr.71 din 12.11.2012 și indicația Serviciului Vamal nr.28/15-14401 din 22.11.012, societății reclamante i s-a reclamat comiterea contravențiilor vamale de nedeclarare în termenele stabilite a mărfurilor la import și neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite (art.231 pct.3) și 8) Cod vamal). Astfel SRL „Bantcarad” i se cere plata drepturilor de import în mărime de 616.655 lei. Reclamantul consideră ilegală respectiva decizie, reieșind din faptul interpretării eronate a legislației. Conform art.234 Cod vamal, în cazul de contravenție vamală, colaboratorul vamal întocmește proces-verbal, conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova. Reclamantului nu i-a fost prezentată decât decizia de regularizare, organul vamal omițând să întocmească un proces-verbal de contravenție vamală sau cel puțin un act de post-vămuire. Pe cale de consecință, decizia de regularizare nu are validitate juridică, atât timp cât procesul-verbal în baza căruia aceasta trebuia emisă nu a fost prezentat titularului de obligație vamală. Astfel, reclamantul este în neștiință de circumstanțele contravențiilor imputate.

Legislația în vigoare prevede că, atât procesul-verbal cu privire la contravenție, cât și decizia organului vamal, sunt susceptibile de atac în mod separat. Implicite prezentarea actului final de sancționare, fără temeiul aplicării ei, limitează dreptul SRL „Bantcarad” la un recurs efectiv, garantat de art.13 CEDO

Aceleași obiecții au fost înaintate Serviciului Vamal în ordine extrajudiciară, însă plângerea a rămas fără răspuns.

În drept acțiunea mai este întemeiată și pe prevederile art.166-167 Cod de procedură civilă.

2. Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 04 aprilie 2016, acțiunea reclamantului SRL „Bantcarad” a fost respinsă ca neîntemeiată.

3. La 26.04.2016 reclamantul SRL „Bantcarad” a depus cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 04 aprilie 2016, solicitând casarea integrală a hotărârii menționate, și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea SRL „Bantcarad” să fie integral admisă.

Apelantul SRL „Bantcarad” a invocat în cererea de apel, că în fața instanței a argumentat că decizia de regularizare nu are validitate juridică, atât timp cât procesul-verbal în baza căruia aceasta trebuia emisă, nu a fost prezentată titularului de obligație vamală. Astfel apelantul este în neștiință vis-a-vis de circumstanțele contravențiilor imputate.

Biroul Vamal Cahul a obiectat că a pornit procedura contravențională în baza materialului de control nr.63 din 29.03.2013, iar din motiv că în acțiunile reclamantului s-ar fi constatat prezența semnelor calificative ale infracțiunii prevăzute la art.248 alin.(5) lit.d) Cod penal, în baza încheierii din 29.03.2013 materialul de control, în ordinea prevăzută de art.449 alin.(1) Cod contravențional, a fost remis după competență Procuraturii raionului Cahul, în vederea examinării în ordinea prevăzută de art.274 Cod procedură penală. Pârâțul menționează că la 23.01.2013 a întocmit decizia de regularizare nr.06, în temeiul pct.3, 8 art.231, art.127³, art.129 Cod vamal, în vederea încasării obligației vamale de la SRL „Bantcarad”, ceea ce atestă faptul constatării încălcării cu răspundere materială prevăzută la art.231 Cod vamal, care este examinată în procedură diferită de cea prevăzută de art.230 Cod vamal.

Judecătoria Cahul a apreciat unilateral pricina, doar în baza obiecțiilor formulate de pârât, și a concluzionat că Biroul Vamal Cahul prin decizia de regularizare nr.06 din 23.01.2013 a dispus încasarea obligației vamale de la plătitorul vamal SRL „Bantcarad”, pentru încălcări cu răspundere materială prevăzute la art.231 Cod vamal și care sunt examinate în procedură diferită de cea prevăzută de art.230 Cod vamal.

Consideră apelantul, că hotărârea din 04.04.2016 este una ilegală și neîntemeiată, dat fiind că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii. Art.234 Cod vamal prevede imperativ, că în caz de contravenție vamală, colaboratorul vamal întocmește proces-verbal, conform prevederilor Codului contravențional, însă organul vamal a omis să întocmească un proces-verbal de contravenție vamală sau cel puțin un act de post vămuire. Pârâțul Biroul Vamal Cahul a emis doar decizia de regularizare, fără a o fundamenta pe careva acte primare care ar constata vinovăția SRL „Bantcarad” în acest sens. Circumstanțele relative vinovăției sau nevinovăției SRL „Bantcarad” urmau a fi analizate în baza legislației vamale. Constată ilegal instanța, că nesoluționarea vinovăției SRL „Bantcarad” nu afectează existența și volumul obligației vamale, scadentă în baza deciziei de regularizare nr.06 din 23.01.2013.

Reiterează apelantul, că prin decizia de regularizare nr.06 din 23.01.2013 s-a dispus încasarea obligației vamale de la SRL „Bantcarad”, pentru pretinsele încălcări cu răspundere materială, prevăzute la art.231 Cod vamal, și care sunt examinate în procedură diferită de cea prevăzută de art.230 Cod vamal.

Instanța de judecată constată că cazurile cu privire la încălcarea regulilor vamale cu răspundere contravențională se soluționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional, iar cele cu privire la contravențiile vamale cu răspundere materială - în conformitate cu Codul vamal, Codul de procedură civilă, Legea contenciosului administrativ și alte acte normative aplicabile. Instanța de judecată a încălcat deliberat prevederile art.1 alin.(2),(3) Cod contravențional, care reglementează că *în cazurile expres prevăzute de Codul contravențional, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În asemenea cazuri, exigențele aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sînt aplicabile și actului normativ respectiv. Dacă în procesul aplicării unui alt*

2

act normativ se constată că prevederile acestuia contravin principiilor stabilite în prezentul cod, se aplică prevederile prezentului cod. Codul contravențional nu conține careva norme de trimitere la Codul vamal ca lege aplicabilă procedurii de cercetare și examinare a unor asemenea delikte.

Instanța de fond în repetate rânduri se referă la modul de plasare în regim vamal a remorcherului „Taur”, deși pricina se referă al remorcherul „Akerman”.

În drept apelul este întemeiat pe prevederile art.385 alin.(1) lit.c), 386 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă.

4. În faza de pregătire pentru dezbaterile judiciare, reprezentantul apelantului SRL „Bantcarad”, avocatul Bot Alexandru, prin cererea scrisă a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.231, 232 Cod vamal.

În argumentarea necesității și temeiniciei controlului constituționalității normelor invocate, apelantul SRL „Bantcarad” a indicat, că în conformitate cu prevederile normative în vigoare și practica judecătorească, tipurile de încălcări ale regulilor vamale cu răspundere contravențională sunt enumerate în art.79 alin.(3), 287 Cod contravențional, iar tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială sunt prevăzute în art.231 și art.232 Cod vamal. Cazurile cu privire la încălcarea regulilor vamale cu răspundere contravențională se soluționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional, iar cele cu privire la contravențiile vamale cu răspundere materială - în conformitate cu Codul de procedură civilă, Legea contenciosului administrativ și alte acte normative aplicabile.

La acest capitol Curtea Supremă de Justiție, prin pct.33 din Hotărârea sa explicativă cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale, nr.4 din 24.12.2010, a explicat, **aparent fără suport normativ**, că *pornind de la titlul art.231 Cod vamal - Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială - urmează de menționat că, în aceste cazuri, este vorba de contravenții vamale care prevăd sancțiuni materiale, și nu contravenționale, exprimate prin încasarea amenzii (ari.232 Cod vamal), calculate în procente din valoarea mărfurilor ce constituie obiect al contravenției, pe când în cazul încălcărilor contravenționale, se aplică sancțiunea contravențională sub formă de amendă exprimată în unități convenționale. La fel, este diferită și procedura de soluționare a acestor contravenții. Astfel, cererile privind contestarea deciziilor cu privire la sancțiunile vamale prevăzute de ari.231 Cod vamal sunt examinate în instanță de contencios administrativ, iar cererile de contestare a proceselor verbale sau a deciziilor cu privire la răspunderea contravențională sunt examinate conform cerințelor Codului contravențional. Deci, în asemenea condiții, este indispensabil de a delimita tipurile de contravenții vamale cu sancționare materială de cele cu răspundere contravențională, ce atrag după sine aplicarea sancțiunilor contravenționale sub formă de amendă în unități convenționale, indiferent de existența modalității unice de perfectare a procesului verbal privind contravenția vamală.*

Consideră apelantul, că prin reglementarea instituției contravențiilor vamale cu răspundere materiale, legiuitorul a efectuat o ingerință impardonabilă în adresa Constituției Republicii Moldova.

La 24.10.2008 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul contravențional, în temeiul căruia a stabilit principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, faptele ce constituie contravenții, procesul contravențional și sancțiunile contravenționale (art.1 alin.(1) Cod contravențional). Mai mult, alin.(2) al aceleiași norme reglementează imperativ că doar în cazurile expres prevăzute de Codul contravențional, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. *în asemenea cazuri, exigențele*

aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sunt aplicabile și actului normativ respectiv.

Nici o normă a Codului contravențional nu face trimitere la prevederile art.231 Cod vamal, ca act special de soluționare a contravențiilor cu răspundere materială, și nici nu face excepție de la procedura de soluționare a contravențiilor administrative, procedură expres reglementată de art.440 - 477 Cod contravențional. Statutul de lege contravențională nu se extinde și asupra reglementărilor Codului vamal. Art.10 din Codul contravențional prevede noțiunea contravenției, definind-o drept fapta ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de Codul contravențional și este pasibilă de sancțiune contravențională. Art.5 alin.(1) Cod contravențional prevede cert, că nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională. Cu alte cuvinte, prevederile art.231 și 232 Cod vamal nu pot fi incluse în noțiunea de contravenție.

Determinarea întinderii sferei ilicitului contravențional este o prerogativă exclusivă a fiecărui stat. Altfel spus, în calitatea sa de garant al ordinii publice, statul este liber de a adopta măsuri penale necesare în vederea apărării ordinii de drept, aceasta presupunând în primul rând libertatea de a califica o faptă drept contravenție. În același timp, pentru ca destinatarul și beneficiarul legii contravenționale să cunoască care este preceptul incriminării, legiuitorul este obligat să adopte texte accesibile, precise, lipsite de echivoc, adică să respecte principiul legalității incriminării, fapt care concordă cu prevederile alin.(2) art.23 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căreia statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, iar pentru a realiza acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

După modul de reglementare contravențiile vamale cu răspundere materială art.231 și 232 Cod vamal se situează la nivelul unei grave deficiențe tehnico-legislative, care incontestabil are un impact negativ asupra actului de înfăptuire a justiției. Se accentuează asupra caracterului distinct al contravențiilor vamale cu răspundere materială și celor cu răspundere administrativă, precum și asupra procedurii de soluționare (în particular de contestare) a contravențiilor vamale cu răspundere materială.

În acest sens, principiul legalității incriminării pretinde legiuitorului adoptarea unor texte *complete* (pentru a acoperi toate ipotezele de bază ale incriminării) și *precise* (pentru a servi la stabilirea exactă a sensului unor termeni sau expresii și la determinarea fără echivoc a limitelor reale ale câmpului incriminării), cerințe consacrate atât în planul cadrului juridic național (alin.(3) art.53 al Legii privind actele legislative nr.780 din 27.12.2001 (M.O. 2002 nr.36-38)), cât și în jurisprudența CtEDO. Cu această ocazie, amintim că CtEDO a fost chemată de nenumărate ori să se expună asupra coraportului dintre principiul generalității legilor și principiul legalității incriminării și, cu această ocazie, să constate dacă s-a încălcat sau nu art.7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Liberațiilor Fundamentale.

În cauza *Kokkinakis împotriva Greciei* [CEDO, 25.05.1993, par.40], instanța europeană a decis cu caracter de principiu că legalitatea incriminării este îndeplinită „atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și, la nevoie, cu ajutorul interpretării date de jurisprudența, ce acțiuni și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală”.

În cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României* [CEDO, 24.05.2007], Curtea a amintit în par.35 semnificația noțiunii de *previzibilitate*. Făcând referire la cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției* [CEDO, 28.03.1990, par.68], instanța europeană a reiterat că previzibilitatea depinde în mare măsură de contextul textului despre

care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. De asemenea, amintind de cauza *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului unit al Marii Britanii* [CEDO, 13.07.1995, par.37], CtEDO a indicat că previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune. Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea, se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (*Cantoni împotriva Franței* [CEDO, 15.11.1996, par.35]).

În cauza *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Curtea sugerează să se apeleze la buna consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune interzisă. Analizând însă cauza *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, în par.43, instanța europeană semnalează următoarele: „Acțiunea doctrinei de a interpreta liber un text de lege nu poate înlocui existența unei jurisprudențe. A raționa altfel ar însemna să încâlci obiectul și scopul acestei dispoziții, care dorește ca nimeni să nu fie condamnat în mod arbitrar”. Deci, doctrina nu poate înlocui o jurisprudență necesară, și pe cale de consecință, nu ne putem baza în plan principal pe doctrină pentru a înlătura ambiguitatea textului de lege.

Mai mult ca atât, în par.36 al Hotărârii *Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României*, instanța europeană scoate în evidență principiul generalității legilor, stabilind că chiar din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulărilor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depinde de practică, fapt susținut anterior de Curte în cauzele *Kokkinakis împotriva Greciei* [CEDO, 25.05.1993] și *Cantoni împotriva Franței* [CEDO, 15.11.1996].

Poziția CEDO expusă supra constituie punctul culminant al polemicii ridicate. Reieșind din conjunctura textului de lege de la art.231 și 232 Cod vamal, destinatarul și beneficiarul normei de incriminare nu poate deduce de ce cauza sa urmează a fi disociată de procedura contravențională, reglementată de art.440 - 477 Cod contravențional, și urmează a fi soluționată în limita unei proceduri străine, și anume cea de procedură civilă și contencios administrativ; de ce contravențiile vamale cu răspundere vamale trebuie reglementate de Codul vamal, în condițiile în care Codul contravențional nici nu le investește cu statut de contravenții în sensul art.10.

Reglementarea neunitară a termenului *contravenție*, demonstrează incontestabil predominanța subiectivismului în cadrul actului de înfăptuire a justiției, subiectivism generat tocmai de caracterul ambiguu al textului de lege. Oare destinatarul și beneficiarul legii contravenționale poate apela cu încredere la o consiliere din partea profesioniștilor pentru a clarifica consecințele ce vor decurge din nerespectarea preceptului normei de incriminare, atât timp cât nici subiecții oficiali de aplicare a legii penale nu împărtășesc viziuni unitare asupra conținutului unuia și aceluiași text de lege ?

Una dintre condițiile esențiale a statului de drept, așa cum se pretinde în alin.(3) art.1 al Constituției Republicii Moldova, este aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiul general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art.1 din Convenția Europeană în coroborare cu preambulul Constituției Republicii Moldova. Mai mult, Parlamentul conform art.66 lit.c) din Constituție are drept atribuție interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

Vicierea principiului de legalitate nu se limitează doar la noțiunea contravențiilor vamale cu răspundere materială, ci și la procedura contestării lor. Astfel art.228 - 279 Cod vamal fac trimitere la prevederile Codului contravențional, în materie de întocmire a procesului-verbal de contravenție și de înaintare a contestației, însă procedura de soluționare a refuzului de admitere a contestației așa cum sugerează pct.33 din Hotărârea Plenului CSJ nr.4 din 24.12.2010, ține de normele procedurii civile și de contencios administrativ. Or, norme de referință pentru a decide aplicarea normelor procedurii civile și de contencios administrativ nu pot fi identificate nici în Codul vamal, nici în cel contravențional.

Prin Hotărârea sa nr.21 din 22.07.2016, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit.b) din Codul penal, a articolelor 7 alin.(7), 39 pct.5), 313 alin.(6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit.d) și 16 lit.c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a accentuat caracterul defectuos al practicii judecătorești naționale prin a sublinia că Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel încât schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice.

5. Avocatul Bot Alexandru în ședința instanței de apel, în susținerea ridicării excepției, a relatat, că în privința SRL "Bantcarad" a fost întocmită decizia de regularizare, fiind învinuită în temeiul art.231 pct.3),8) Cod vamal, care prevăd așa-numitele contravenții vamale cu răspundere materială. Dat fiind că Codul contravențional prevede expres că, doar în cazul în care Codul contravențional face trimitere la un act normativ, acesta va putea fi aplicat în coroborare cu prevederile Codului contravențional. Respectiv, Codul contravențional nu conține norme de trimitere la Codul vamal, și art.231, 232 nu se includ în noțiunea legală-normativă a contravenției. Motiv pentru care, în ordinea art.1 alin.(3) și art.66 lit.c) din Constituție, a fost încălcat principiul legalității incriminării contravenției, chiar și în cazul în care aceasta este reglementată cu titlu de răspundere materială. Din perspectiva art.4 alin.(2) din Constituție, au fost obstrucționat art.6 alin.1 și art.7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului. Examinarea contravențiilor vamale cu răspundere materială în conformitate cu normele Legii contenciosului administrativ, constituie o deficiență de previzibilitate a normei în materie contravențională, motiv pentru care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate. Capitolul 5 al deciziei de regularizare prevede expres, că temei legal al emiterii l-a constituit art.230 pct.3) și pct.8) din Codul vamal. Dacă planează viciul de neconstituționalitate asupra art.231, 232 Cod vamal, atunci va dispărea temeiul legal de emiterie a acestei decizii.

Reprezentantul intimatului Biroul Vamal Cahul, Vidrașco Antonina, a reiterat că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate este una neîntemeiată, așa cum temeiurile în baza cărora este solicitată sunt prevăzute în art.131 alin.(1) lit.a). Unul din motivele excepției de neconstituționalitate este ca prevederile contestate urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei. Obiectul litigiului de fapt este o decizie de regularizare, apariția unei obligații vamale, și nicidecum dispunerea sau constatarea vinovăției SRL "Bantcarad" și tragerea la răspundere pe art.231 Cod vamal. În cazul de față obiectul litigiului este unul diferit de cel al cărei excepție se solicită a fi ridicată. Formularul deciziei de regularizare este aprobat în baza art.127 Cod vamal, și nu a art.231 Cod vamal. Noțiunile de "contravenție" și "contravenție vamală" sunt diferite. Pe lângă art.231 alin.(3) Cod vamal, în decizia de regularizare mai sunt indicate și art.127³ și art.129 Cod vamal. Obligația vamală nu a apărut în baza unui proces-verbal cu privire la contravenția vamală, or un asemenea proces-verbal nici nu a fost întocmit. Cererea apelantului nu se încadrează în art.135.

Reprezentantul intimatului Serviciul Vamal nu s-a prezentat în ședința de judecată.

6. Analizând cererea apelantului SRL „Bantcarad” de sesizare a Curții Constituționale, colegiul judiciar, fără a se expune asupra temeiniciei sesizării, consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate prevederilor articolelor 231 și 232 din Codul vamal, din următoarele considerente.

Conform art.12¹ Cod de procedură civilă, *”dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. (3) Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă”*.

Prin Hotărârea sa nr.2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională a explicat că: *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

Colegiul judiciar constată, că obiectul prezentului litigiu îl constituie legalitatea actului administrativ – decizia de regularizare nr.6, emisă de Biroul Vamal Cahul la 22.01.2013, prin care plătitorului vamal SRL „Bantcarad” i-au fost calculate drepturi de import/export spre încasare la suma de 616.655 lei 74 bani, cu obligarea acestuia să achite obligațiile vamale în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei. Decizia de regularizare nu conține fapta pentru care contribuabilului SRL „Bantcarad” i-au fost calculate obligațiuni vamale, și doar la rubrica „Motivele întocmirii deciziei de regularizare” se indică: *control ulterior, nota de prezentare nr.71 din 12.11.2012, indicația SV nr.28/15-14401 din 22.11.2012, CV nr.1149-XIII din 20.07.2000 art.127³, art.129; iar la rubrica „Temeiul legal”: CV nr.1149-XIII din 20.07.2000 art.231 p.3, p.8, art.127³.*

7. La adoptarea hotărârii din 04.04.2016 instanța de fond Judecătoria Cahul, de rând cu alte norme de drept, a aplicat și prevederile art.230, 231 Cod vamal, menționând: *„Biroul Vamal Cahul prin decizia de regularizare nr.06 din 23.01.2013 a dispus încasarea obligației vamale de la plătitorul vamal SC „Bantcarad” SRL, pentru încălcări cu răspundere materială prevăzute la art.231 Cod vamal și care sunt examinate în procedura diferită de cea prevăzută la art.230 Cod vamal”*.

Articolul 230 Cod vamal nr.1149-XIV din 20.07.2000 stipulează:

Sînt considerate încălcarea a reglementărilor vamale pasibilă de răspundere materială următoarele contravenții vamale:

- 1) trecerea peste frontiera vamală a mărfurilor cu eludarea controlului vamal (trecerea prin alte locuri decât cel de amplasare al organului vamal sau în afara orelor de program ale acestuia) sau tăinuindu-le de el (cu folosirea ascunzișurilor sau prin alte metode care împiedică descoperirea mărfurilor), în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni;
- 2) trecerea de mărfuri peste frontiera vamală cu documente falsificate, nevalabile sau dobândite pe căi ilegale, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni;
- 3) nedeclararea, în termenele stabilite, a mărfurilor la import;
- 4) transportul, depozitarea, procurarea mărfurilor introduse pe teritoriul vamal cu eludarea controlului vamal ori tănuite de el, ori cu utilizarea de documente sau mijloace de identificare false, nedecarate sau declarate neautentic, precum și transportul, depozitarea, procurarea mărfurilor pentru care sînt prevăzute facilități la plata drepturilor de import sau de export, la utilizarea sau înstrăinarea lor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate facilitățile și fără autorizația organului vamal;
- 5) nerespectarea de către titularul regimului vamal suspensiv (cu excepția regimului de tranzit) a termenelor, obligațiilor și condițiilor stabilite pentru derularea și încheierea acestui regim;
- 6) depunerea declarației vamale sau a documentelor însoțitoare ce conțin date eronate despre regimul vamal, valoarea facturată, valoarea în vamă, tipul, codul, cantitatea sau originea mărfurilor transportate, dacă acest fapt conduce la exonerarea totală sau parțială de drepturi de import;
- 6¹) depunerea declarației vamale sau a documentelor însoțitoare ce conțin date eronate/incomplete cu privire la obiectele de proprietate intelectuală;
- 7) prezentarea către organul vamal a documentelor care conțin date neautentice despre recunoașterea dreptului la restituirea drepturilor de import sau de export încasate, primirea unor sume și compensații, nerestituirea sau restituirea lor parțială nemotivată, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;
- 8) neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;
- 9) punerea în circulație a mărfurilor fără permisiunea organului vamal, pierderea mărfurilor și mijloacelor de transport aflate sub supraveghere vamală sau netransportarea lor la locul indicat de organul vamal;
- 10) pierderea sau nepredarea către organul vamal a documentelor la mărfurile aflate sub supraveghere vamală;
- 11) neîndeplinirea obligației de a declara organului vamal modificarea destinației mărfurilor față de scopul declarat la plasarea mărfurilor sub o anumită destinație vamală;
- 12) nerespectarea cerințelor și condițiilor de distrugere a mărfurilor și/sau a deșeurilor;
- 13) efectuarea de operațiuni cu mărfurile, transformarea, utilizarea lor și dispunerea de ele cu încălcarea regimului vamal în care au fost plasate, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod;
- 14) nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

5

15) trecerea peste frontiera vamală de mărfuri destinate comerțului sau producției sub categoria de mărfuri nedestinate comerțului sau producției, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

16) neasigurarea integrității mărfurilor și mijloacelor de transport în caz de avarie sau de forță majoră, neinformarea imediată despre condițiile survenite, neasigurarea transportării mărfurilor la postul vamal proxim ori neasigurarea deplasării colaboratorului vamal la locul de aflare a mărfurilor și mijloacelor de transport;

17) nerespectarea obligației:

a) de a scoate de pe teritoriul vamal mărfurile și mijloacele de transport introduse anterior pe teritoriul vamal, dacă scoaterea lor este obligatorie;

b) de a returna pe teritoriul vamal mărfurile și mijloacele de transport scoase anterior de pe teritoriul vamal, dacă returnarea lor este obligatorie;

18) prezentarea către organul vamal, în calitate de confirmare a scoaterii sau introducerii mărfurilor și mijloacelor de transport pe teritoriul vamal, a unor acte neautentice privind scoaterea sau introducerea lor, privind imposibilitatea efectuării acestor operațiuni din cauza nimicirii sau pierderii mărfurilor și mijloacelor de transport în urma unei avarii sau forțe majore, din cauza uzurii sau pierderilor suportate ca urmare a transportului sau păstrării lor, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

19) înstrăinarea sub orice formă a bunurilor aflate sub regimul vamal de tranzit;

20) neasigurarea condițiilor de eliberare sau de recepție, în conformitate cu regimul vamal, a mărfurilor și mijloacelor de transport al căror termen de păstrare în depozit a expirat;

21) comercializarea cu ridicata și mica ridicată a mărfurilor, inclusiv din încăperile auxiliare și depozitele magazinelor duty-free, sau comercializarea cu amănuntul în magazinele duty-free a mărfurilor interzise pentru a fi introduse pe sau scoase pentru vânzare de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, precum și a altor mărfuri a căror listă se stabilește în condițiile legii;

22) utilizarea și prezentarea informației false despre produsele cu destinație dublă, eschivarea de la prezentarea autorizației pentru importul, exportul, reexportul sau tranzitul produselor cu destinație dublă, în cazurile în care prezentarea acesteia este obligatorie, precum și prezentarea autorizațiilor anulate sau cu termen expirat;

23) nerespectarea procedurii de tranzit, care nu a adus la dispariția bunurilor aflate în tranzit;

24) exercitarea activității de broker vamal fără deținerea licenței corespunzătoare.

La articolul 231 din aceeași Lege este prescrist:

Persoanele juridice, persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, pentru comiterea contravențiilor vamale prevăzute la:

a) art.231 pct.1), 2), 4), 5) și 19), sînt sancționate cu amendă de la 40% la 100% din valoarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției sau cu confiscarea lor;

b) art.231 pct.3), sînt sancționate cu amendă de la 4% la 10% din valoarea mărfurilor nedeclarate în termenele stabilite;

b¹) art.231 pct.6) sînt sancționate cu amendă de la 40% la 100% din valoarea obiectului contravenției sau cu confiscarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției;

c) art.231 pct.9) și 11), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției, cu sau fără retragerea autorizației;

d) art.231 pct.6¹) și 7), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor la care au fost prezentate documente care conțin date neautentice;

- e) la art.231 pct.8), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor pentru care nu au fost plătite drepturile de import sau de export;
- f) art.231 pct.10), sînt sancționate cu amendă de la 3% la 10% din valoarea mărfurilor și mijloacelor de transport ale căror documente au fost pierdute sau nepredate;
- g) art.231 pct.12), 13), 16) și 22), sînt sancționate cu amendă de la 5% la 20% din valoarea mărfurilor, obiectelor care au constituit obiectul contravenției;
- h) art.231 pct.14), 15), 17), 18), 20), 21), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 100% din valoarea mărfurilor și altor bunuri care au constituit obiectul contravenției, cu sau fără retragerea autorizației;
- i) art.231 pct.23), sînt sancționate cu amendă de 3% din valoarea mărfurilor;
- j) art.231 pct.24) sînt sancționate cu amendă de la 0,1% la 0,5% din suma stabilită la art.163 alin.(2) lit.c).

8. În viziunea colegiului judiciar cererea de sesizare cu excepția de neconstituționalitate, a cărei ridicare o solicită apelantul SRL „Bantcarad”, întrunește toate cele 4 condiții pentru a fi admisă ridicarea excepției. La criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a prevederilor art.230, 231 Cod vamal, colegiul judiciar este rezervat pentru a manifesta o asemenea convingere, or aplicarea corectă sau eronată a normelor de drept material și procesual instanța o decide la deliberarea asupra fondului. Dar, ținînd cont că prevederile art.230, 231 Cod vamal au fost deja aplicate de prima instanță la emiterea hotărârii, și ulterior aplicarea acestor norme va fi supusă verificării de către instanța de apel, colegiul judiciar consideră că cererea de ridicare a excepției întrunește inclusiv și criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a normelor legii, controlul constituționalității cărora este solicitată.

Conform art.260 alin.(1) lit.e) Cod de procedură civilă, ”instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de neconstituționalitate”.

În baza celor expuse, conducîndu-se de art.12², 235, 260, 262-263, 269-270, Cod de procedură civilă, colegiul judiciar, –

DISPUNE:

Se admite cererea apelantului SRL „Bantcarad” (reclamant), reprezentat prin avocatul Bot Alexandru, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

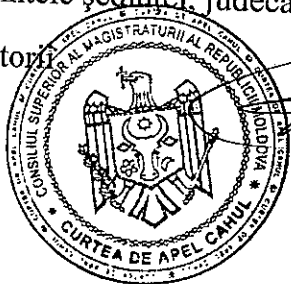
Se ridică în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a normei legale inserate la art.231 și art.232 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20.07.2000, în cadrul judecării cauzei de contencios administrativ la acțiunea reclamantului SRL „Bantcarad” împotriva pârâților Serviciul Vamal al Republicii Moldova și Biroul Vamal Cahul, privind anularea deciziei de regularizare.

Se suspendă prezentul proces civil pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională asupra sesizării.

Încheierea în partea ridicării excepției de neconstituționalitate nu este pasibilă căilor de atac, iar în partea suspendării procesului este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție oricînd pe parcursul întregii perioade de suspendare a procesului.

Președintele ședinței, judecător

Judecător

Vitalie Movilă

Evghenii Dvurecenschii

Nina Veleva

Judecătoria Cahul, I. Gorlenco
Dosar 3-19/2015

Apelantă: SC „Bantcarad” SRL
mun. Chișinău, st. Pădurii, 13

Avocatul apelantei: Bot Alexandru
Biroul Asociat de Avocați „Institutul de Drept Privat”
mun. Chișinău, str. Calea Orheiului 125/1, MD 2020
tel. +373 68 11 11 46
e-mail:baa.idp@gmail.com

Intimați: Biroul Vamal Cahul
or. Cahul, str. Prieteniei, 1

Serviciul Vamal
mun. Chișinău, str. Columna, 30

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În fapt, S.C. „Bantcarad” S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal privind anularea Deciziei de regularizare nr. 06 din 23 ianuarie 2013, în motivarea acțiunii am indicat că, la data de 09.02.2013, reprezentantului S.C. „Bantcarad” S.R.L., Codreanu Dorel i-a fost prezentată Decizia de regularizare nr. 06 din 23-01.2013, întocmită de Biroul Vamal Cahul.

Reieșind din Decizia de regularizare nr. 06 din 23.01.2013, s-a reținut că în urma efectuării controlului ulterior, dispus prin nota de prezentare nr. 71 din 12.11.2012 și Indicația Serviciului Vamal nr. 28/15-14401 din 22.01.2012 S.C. „Bantcarad” S.R.L. i s-a reclamat comiterea contravențiilor vamale de nedeclarare în termenele stabilite a mărfurilor la import și neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite în mărime de 616.655 lei.

Pe cale de consecință a fost invocată ilegalitatea Deciziei numite, reieșind din faptul interpretării eronate a legislației în vigoare. În acest sens, am invocat că în corespundere cu art. 234 Cod vamal în caz de contravenție vamală, colaboratorul vamal întocmește proces-verbal, conform prevederilor Codului contravențional, or reprezentantului S.C. „Bantcarad” S.R.L. nu i-a fost prezentată decât decizia de regularizare, organul vamal omițând să întocmească un proces-verbal de contravenție vamală sau cel puțin un act de post vămuire.

Astfel, am argumentat în fața instanței că decizia de regularizare nu are validitate juridică, atât timp cât procesul-verbal în baza căruia aceasta trebuia emisă nu a fost prezentată titularului de obligație vamală. Astfel acesta din urmă este în neștiință vis-a-vis de circumstanțele contravențiilor imputate.

Pe cale de consecință, a cerut S.C. „Bantcarad” S.R.L. constatarea refuzului Serviciului Vamal

relativ anulării Deciziei de regularizare nr. 06 din 23.01.2013, întocmită de Biroul Vamal Cahul, anularea deciziei de regularizare nr. 06 din 23.01.2013 și obligarea Serviciului Vamal la plata în contul S.C. „Bantcarad” S.R.L. a tuturor cheltuielilor de judecare a pricinii.

Contra argumentelor furnizate Biroul Vamal Cahul a obiectat că a pornit procedura contravențională în baza materialului de control nr.63 din 29.03.2013, iar din motiv că în acțiunile reclamantului s-ar fi constatat prezența semnelor calificative ale infracțiunii prevăzute la art.248 al.5, lit. d) Cod penal în baza încheierii din 29.03.2013 materialul de control înregistrat în RESC cu nr.063 din 29.03.2013, în ordinea prevăzută de art. 449 alin. l) Cod contravențional, acesta a fost remis după competență în vederea examinării în ordinea prevăzută de art. 274 Cod procedură Penală Procuraturii raionului Cahul.

Menționează pârâtul că la data de 23.01.2013 biroul vamal Cahul în temeiul pct.3, pct.8 art.231, art. 127/3. art. 129 Cod Vamal a întocmit Decizia de regularizare nr.06 în vederea încasării obligației vamale de la plătitorul vamal S.C. „Bantcarad” S.R.L, ceea ce atestă faptul constatării încălcării cu răspundere materială prevăzute la art.231 Cod vamal și care sunt examinate în procedură diferită de cea prevăzută de art. 230 Cod vamal.

Astfel, prin Hotărârea Judecătoriei Cahul din 04.04.2016, a fost apreciată unilateral pricina, doar în baza obiecțiilor formulate de pârât. În acest sens, instanța la emiterea hotărârii de respingere a acțiunii concluzionează că Biroul Vamal Cahul, prin Decizia de regularizare Nr. 06 din 23.01.2013 a dispus încasarea obligației vamale de la plătitorul vamal S.C. „Bantcarad” S.R.L., pentru încălcări cu răspundere materială prevăzute la art. 231 Cod vamal și care sunt examinate în procedură diferită de cea prevăzută de art. 230 Cod vamal.

Am considerat că Hotărârea din 04 aprilie 2016 este una ilegală și neîntemeiată, dat fiind faptul că în temeiul art. 386 alin. (1) lit. a) CPC, circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin. Motiv pentru care am declarat apel.

Prin prezentul demers, însă, intervenim cu cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 231 și 232 Cod Vamal care reglementează tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială.

În acest sens, ținem să explicăm că în conformitate cu prevederile normative în vigoare și practiciile judecătorești tipurile de încălcări ale regulilor vamale cu răspundere contravențională sunt enumerate în art. 79 alin. (3), 287 Cod contravențional, iar tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială sunt prevăzute în art. 231 Cod vamal, art. 232 Cod Vamal reglementând tipurile de sancțiuni aplicate pentru comiterea contravențiilor cu răspundere materială. **Cazurile cu privire la încălcarea regulilor vamale cu răspundere contravențională se soluționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional, iar cele cu privire la contravențiile vamale cu răspundere materială – în conformitate cu Codul de procedură civilă, Legea contenciosului administrativ și alte acte**

normative aplicabile.

La acest capitol Curtea Supremă de Justiție, prin pct. 33 din Hotărârea sa explicativă cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale, nr. 4 din 24.12.2010, a explicat, aparent fără suport normativ, că pornind de la titlul art. 231 Cod vamal – Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială –, urmează de menționat că, în aceste cazuri, este vorba de contravenții vamale care prevăd sancțiuni materiale, și nu contravenționale, exprimate prin încasarea amenzii (art. 232 Cod vamal), calculate în procente din valoarea mărfurilor ce constituie obiect al contravenției, pe când în cazul încălcărilor contravenționale, se aplică sancțiunea contravențională sub formă de amendă exprimată în unități convenționale. *La fel, este diferită și procedura de soluționare a acestor contravenții. Astfel, cererile privind contestarea deciziilor cu privire la sancțiunile vamale prevăzute de art. 231 Cod vamal sunt examinate în instanță de contencios administrativ, iar cererile de contestare a proceselor verbale sau a deciziilor cu privire la răspunderea contravențională sunt examinate conform cerințelor Codului contravențional. Deci, în asemenea condiții, este indispensabil de a delimita tipurile de contravenții vamale cu sancționare materială de cele cu răspundere contravențională, ce atrag după sine aplicarea sancțiunilor contravenționale sub formă de amendă în unități convenționale, indiferent de existența modalității unice de perfectare a procesului verbal privind contravenția vamală.*

Astfel, considerăm că prin reglementarea instituției contravențiilor vamale cu răspundere materiale, legiuitorul a efectuat o ingerință impardonabilă în adresa Constituției Republicii Moldova.

În acest context, explicăm că la data de 24.10.2008, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul Contravențional, în temeiul căruia a stabilit principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, faptele ce constituie contravenții, procesul contravențional și sancțiunile contravenționale (art. 1 alin. (1) Cod Contravențional). Mai mult, alin. (2) al aceleiași norme reglementează imperativ că doar în cazurile expres prevăzute de Codul Contravențional, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În asemenea cazuri, exigențele aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sunt aplicabile și actului normativ respectiv. Or, e de constatat că nici o normă a Codului Contravențional nu face trimitere la prevederile art. 231 Cod Vamal, ca act special de soluționare a contravențiilor cu răspundere materială și nici nu face excepție de la procedura de soluționare a contravențiilor administrative, procedură expres reglementată de art. 440 – 477 Cod Contravențional.

Astfel, art. 5 alin. (1) Cod Contravențional prevede cert că nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională. Or, reiterăm statutul de lege contravențională nu se extinde și asupra reglementărilor Codului Vamal. În același context de dezvoltarea a conținutului principiului de legalitate, art. 10 din Codul Contravențional prevede noțiunea contravenției, definind-o drept fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile

sociale ocrotite de lege, este prevăzută de Codul Contravențional și este pasibilă de sancțiune contravențională. Cu alte cuvinte, prevederile art. 231 și 232 Cod Vamal nici nu pot fi incluse în noțiunea de contravenție, deși este însușită de acestea fără temei legal.

Determinarea întinderii sferei ilicitului contravențional este o prerogativă exclusivă a fiecărui stat. Altfel spus, în calitate sa de garant al ordinii publice, statul este liber de a adopta măsuri penale necesare în vederea apărării ordinii de drept, aceasta presupunând în primul rând libertatea de a califica o faptă drept contravenție. În același timp, pentru ca destinatarul și beneficiarul legii contravenționale să cunoască care este preceptul incriminării, legiuitorul este obligat să adopte texte accesibile, precise, lipsite de echivoc, adică să respecte principiul legalității incriminării, fapt care concordă cu prevederile alin.(2) art.23 din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, iar pentru a realiza acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

După modul de reglementare a contravențiilor vamale cu răspundere materială art. 231 și 232 Cod vamal se situează la nivelul unei grave deficiențe tehnico-legislative, care incontestabil are un impact negativ asupra actului de îndeplinire a justiției. În special, obiectăm asupra caracterului distinct al contravențiilor vamale cu răspundere materială și celor cu răspundere administrativă, precum și asupra procedurii de soluționare (în particular de contestare) a contravențiilor vamale cu răspundere materială.

În acest sens, principiul legalității incriminării pretinde legiuitorului adoptarea unor texte **complete** (pentru a acoperi toate ipotezele de bază ale incriminării) și **precise** (pentru a servi la stabilirea exactă a sensului unor termeni sau expresii și la determinarea fără echivoc a limitelor reale ale câmpului incriminării), cerințe consacrate atât în planul cadrului juridic național (alin.(3) art.53 al Legii privind actele legislative, nr.780 din 27.12.2001 (M.O., 2002, nr.36-38)), cât și reținute în jurisprudența CtEDO. Cu această ocazie, amintim că CtEDO a fost chemată de nenumărate ori să se expună asupra coraportului dintre principiul generalității legilor și principiul legalității incriminării și, cu această ocazie, să constate dacă s-a încălcat sau nu art.7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Liberațiilor Fundamentale.

Astfel, în cauza *Kokkinakis împotriva Greciei* [CEDO, 25.05.1993, par.40], instanța europeană a decis cu caracter de principiu că legalitatea incriminării este îndeplinită „atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și, la nevoie, cu ajutorul interpretării date de jurisprudență, ce acțiuni și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală.”

În cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României* [CEDO, 24.05.2007], Curtea a amintit în par.35 semnificația noțiunii de previzibilitate. Făcând referire la cauza *Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției* [CEDO, 28.03.1990, par.68], instanța europeană a reiterat că previzibilitatea depinde în mare măsură de contextul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. De asemenea, amintind de cauza *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului*

Unit al Marii Britanii [CEDO, 13.07.1995, par.37], CtEDO a indicat că previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune. Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea, se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (*Cantoni împotriva Franței* [CEDO, 15.11.1996, par.35]).

În cauza *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* [CEDO, 13.07.1995], Curtea ne sugerează să apelăm la buna consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune interzisă. Analizând însă cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*, în par.43 al Hotărârii din 24 mai 2007, remarcăm că instanța europeană semnalează următoarele: „Acțiunea doctrinei de a interpreta liber un text de lege nu poate înlocui existența unei jurisprudențe. A raționa altfel ar însemna să încalci obiectul și scopul acestei dispoziții, care dorește ca nimeni să nu fie condamnat în mod arbitrar”. Deci, doctrina nu poate înlocui o jurisprudență necesară, și pe cale de consecință, nu ne putem baza în plan principal pe doctrină pentru a înlătura ambiguitatea textului de lege.

Mai mult ca atât, în par.36 al Hotărârii din 24 mai 2007 [*Cauza Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*], instanța europeană scoate în evidență principiul generalității legilor, stabilind că chiar din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi, pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depinde de practică, fapt susținut anterior de Curte în cauzele *Kokkinakis împotriva Greciei* [CEDO, 25.05.1993] și *Cantoni împotriva Franței* [CEDO, 15.11.1996].

Tocmai poziția Curții Europene expusă supra constituie punctul culminant al polemicii ridicate. Considerăm că, reieșind din conjunctura textului de lege de la art. 231 și 232 Cod Vamal, destinatarul și beneficiarul normei de incriminare nu poate deduce de ce cauza sa urmează a fi disociată de procedura contravențională, reglementată de art. 440 – 477 Cod Contravențional și urmează a fi soluționată în limita unui proceduri străine și anume cea de procedură civilă și contencios administrativ, mai mult – de ce contravențiile vamale cu răspundere vamale trebuie reglementate de Codul vamal, în condițiile în care Codul Contravențional nici nu le investeste cu statut de contravenții în sensul art. 10.

Reglementarea neunitară a termenului contravenție a cărei neconstituționalitate se ridică, demonstrează incontestabil predominanța subiectivismului în cadrul actului de înfăptuire a justiției, subiectivism generat tocmai de caracterul ambiguu al textului de lege.

Oare destinatarul și beneficiarul legii contravenționale poate apela cu încredere la o consiliere din partea profesioniștilor pentru a clarifica consecințele ce vor decurge din nerespectarea preceptului normei

de incriminare, atât timp cât nici subiecții oficiali de aplicare a legii penale nu împărtășesc viziuni unitare asupra conținutului unuia și aceluiași text de lege?

Amintim cu această ocazie că, una dintre condițiile esențiale a statului de drept, așa cum se pretinde în alin.(3) art.1 al Constituției Republicii Moldova, este aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiu general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art.1 din Convenția Europeană în coroborare cu preambulul Constituției Republicii Moldova. Mai mult, Parlamentul conform art. 66 lit. c) din Constituție are drept atribuție interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

Vicierea principiului de legalitate nu se limitează doar la noțiunea contravențiilor vamale cu răspundere materială, ci și la procedura contestării lor. Astfel, art. 228 – 279 Cod Vamal fac trimitere la prevederile Codului Contravențional, în materie de întocmire a procesului-verbal de contravenție și de înaintare a contestației, însă procedura de soluționare a refuzului de admitere a contestației așa cum sugerează pct. 33 din Hotărârea CSJ nr. 4 din 24.12.2010, ține de normele procedurii civile și de contencios administrativ. Or, norme de referință pentru a decide aplicarea normelor procedurii civile și de contencios administrativ nu pot fi identificate nici în Codul vamal, nici în cel contravențional.

Astfel, prin Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a accentuat caracterul defectuos al practicii judecătorești naționale prin a sublinia că Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel încât schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pe cale de consecință, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție

SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii;
2. Dispunerea prin Încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate pentru exercitarea de către Curtea Constituțională a controlului constituționalității art. 231 și 232 Cod Vamal.

Anexe: Copia cererii – 3 exemplare.

Alexandru BOT

Avocatul S.C. „Bantcarad” S.R.L.

